

Arkkitehti Timo Tuomola/
Arkkitehtitoimisto Timo Tuomola Ky
timo.tuomola@ttark.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 4.2.2021

Asia: Rauman Seudun Puhelin Oy:n entisen toimitalon muutossuunnitelmat

Arkkitehti Timo Tuomola on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa Rauman Seudun Puhelimen vanhan toimitalon muutossuunnitelmista. Muutos liittyy jo vuonna 2012 käynnistyneeseen korttelin 212 uudistamiseen. Alueen uudelleen kaavoitus käynnistyi vuonna 2012 ja kaavan pohjaksi laadittiin samana vuonna rakennusinventointi (arkkit. Jyrki Yrjölä). Asemakaavan muutos tuli voimaan 28.1.2015. Korttelin uudisrakentaminen käynnistyi alkuvuodesta 2017 Rauman Seudun Puhelimen vanhojen rakennusten purkamisella. Rakentamista edelsi kiinteistökauppa ja kokonaisuuden hankesuunnittelu. Nyt hanke on edennyt vanhan toimitalon myöhempien laajennusten purkamiseen, Lyseokadun varren uudisrakennussuunnitteluun ja vanhan toimitalon muutosvaiheeseen.

Suunnittelukohteen sijainti on kaupunkikuvallisesti merkittävä. Se sijaitsee Vanhan Rauman maailmanperintöalueen läheisyydessä ja maailmanperintöalueen suojavyöhykkeellä. Sitä ympäröivät lännessä ja pohjoisessa maakunnallisesti merkittävät Tarvonsaaren alue ja Rauman kaupungintalon kortteli. Vanha puhelinlaitoksen talo on suojeltu asemakaavassa merkinnällä sr. suojelumerkintään ei ole liitetty tarkempia määräyksiä.

Rauman Seudun Puhelimen, alun perin Rauman Telefoonin talo on rakennettu kahdessa vaiheessa vuosina 1914 ja 1937. Ensimmäisen osan suunnitteli porilainen Arkkitehtuuritoimisto Fagerholm & Nordman ja idänpuoleisen laajennuksen raumalainen Kaino Kari. Toisessa osassa noudatettiin vanhemman osan ulkoarkkitehtuuria, joka muuttui vasta 1960-luvun lopulla, kun ikkunoiden puitejako vaihdettiin nykyisenlaiseksi. 1970-luvun alussa aiempi saumattu peltikate korvattiin huopakatteella ja 1980-luvun puolivälissä julkisivut pinnoitettiin orgaanisella Kenitex-pinnoitteella. Rakennuksen sisätilat ovat kokeneet mittavia muutoksia, alkuperäisestä arkkitehtuurista muistuttaa enää pääportaikko, jonka kivimosaiikkilattiat ja jugend -henkinen kaide ovat säilyneet.

Rauman Seudun Puhelimen talon vanha osa on kaupunkikuvallisesti ja rakennushistoriallisesti arvokas. Vuonna 2012 tehdyn rakennusinventoinnin mukaan

rakennus on havainnollinen esimerkki 1910-luvun klassistisista arkkitehtuuripyrkimyksistä, jotka ennakoivat tyylin seuraavalla vuosikymmenellä tapahtunutta läpimurtoa. Se on oman aikansa rakennustavan todistusvoimainen edustaja ja miljöökuvan kannalta tärkeä.

Satakunnan Museo ottaa kantaa suunnitelmiin toisaalta vuonna 2012 laaditun rakennusinventoinnin ja toisaalta vuonna 2017 tehdyn yhteisen tarkastuskäynnin (arkkitehdit Jukka Koivula ja Timo Tuomola sekä uuden omistajan edustajat) perusteella. Voimakkaasti muuttuneiden sisätilojen osalta museolla ei ole huomautettavaa suunnitelmista. Rakennuksen keskiosaan sijoittuvaa pääporras tulee kuitenkin säilyttää ennallaan.

Julkisivujen osalta merkittävin muutos tulee olemaan 1950- ja 70-luvuilla rakennetun matalan osan purkaminen uudisrakennuksen tieltä. Purkamiselle on jo myönnetty lupa. Vanhan osan pihasivulle on kuitenkin jäämässä pieni osa 1970- tai 80-luvulla toteutetusta matalasta laajennuksesta. Tähän osaan johtavan portaan suojaksi on suunniteltu uusi katos. Museolla ei ole tästä pihan puolelle jäävästä sisäänkäyntiosasta uusine katoksineen huomautettavaa. Katoksen väritys tulisi jaksossa liittää rakennuksen muuhun väriytykseen.

Toinen julkisivukysymys on purettavan pihasiiven peittämään seinään palautettavat ikkunat, jotka on suunniteltu vanhan osan ikkunoiden nykyistä puitejakoa vastaaviksi. Mikäli ikkunoita ei nyt muuten tulla uusimaan, on ratkaisu perusteltu. Mikäli rakennuksen vanhan ilmeen ja alkuperäisen kaltaisten T-karmillisten ikkunoiden palauttamista koko rakennukseen harkitaan, on sellaiset syytä toteuttaa jo nyt esiin otettaviin ikkuna-aukkoihin. T-ikkunoiden palauttaminen koko rakennukseen olisi sekä kaupunkikuvan että rakennuksen arvon kannalta suositeltava, joskin myös kallis toimenpide, mikäli nykyisillä ikkunoilla on edelleen käyttöikää jäljellä.

Rauman Puhelimen talon nykyinen väritys ja pintakäsittely on peräisin 1980-luvulta. Nykyisen Kenitex-pinnoitteen poistamista kokonaan on syytä harkita, kun uutta rapattavaa ja maalattavaa pintaa tulee joka tapauksessa olemaan melko paljon. Mikäli pinnoitteen uusimiseen päädytään, olisi syytä valita epäorgaaninen pinnoite. Rakennuksen ullakolla on nähtävissä jälkiä rakennuksen alkuperäisestä väriytyksestä (vaalean sininen-tiilenpunainen-vaalean harmaa), joka on laajennusvaiheessa 1930-luvun lopulla muuttunut. Museo suosittaa väri- ja pintamateriaalitutkimuksen teettämistä ja julkisivujen väri- ja pintakäsittelyratkaisujen suunnittelemista sen pohjalta. Myös alkuperäistä väriytystä

kannattaa harkita, koska rakennuksen arkkitehtuuri on ensimmäisessä laajennusvaiheessa säilynyt ennallaan.

Vesikaton osalta museo toteaa vielä, että mikäli kate on rakennusteknisistä syistä tarpeen uusia, on suositeltavin materiaali konesaumattu peltikate galvanoidusta pellistä kiintein vedenojaimin.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Liisa Nummelin

Rakennuskonservaattori Kalle Virtanen

Tiedoksi

Rauman Rakennusvalvonta/rakennustarkastaja Timo Heinilä
Museovirasto/kirjaamo
Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Kirsti Virkki

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä